

VERSLAG

VAN DE COMMISSIE VOOR NAAMKUNDE
DER KONINKLIJKE NEDERL. AKADEMIE
VAN WETENSCHAPPEN TE AMSTERDAM

OVER 1948

VERSLAG

VAN DE COMMISSIE VOOR NAAMKUNDE OVER 1948

Op 4 Mei 1948 heeft op uitnodiging van Dr M. Schönfeld een vergadering plaats gevonden, waarop besloten is om de Afdeling Letterkunde van de Kon. Akademie uit te nodigen, over te gaan tot de oprichting van een Commissie voor Naamkunde (Toponymie en Anthroponymie), met het doel, het wetenschappelijk onderzoek van Nederlandse plaats-, veld-, persoons- en familienamen in de ruimste zin van het woord te bevorderen en hiertoe een bureau in het leven te roepen. In haar vergadering van 10 Mei d.a.v. heeft de Afdeling Letterkunde deze commissie ingesteld als onderdeel van de Centrale Commissie voor Onderzoek van het Nederlandse Volkseigen, waarin zij de Afdeling Naamkunde vormt. De voorzitter der Afdeling Letterkunde benoemde tot gewone leden de heren Kloeke, Schönfeld en De Vooyo. De commissie werd aangevuld met de navolgende buitengewone leden: Prof. Dr A. C. Bouman (Leiden), Prof. Dr C. H. Edelman (Wageningen), Prof. Dr W. Gs Hellinga (Amsterdam), Dr P. J. Meertens (Amsterdam), Prof. Dr J. F. Niermeyer (Amsterdam), Dr Win. Roukens (Nijmegen), Mej. Dr A. W. Vlam (Wageningen) en Dr A. Weijnen (Rozendaal, N.-Br.). De commissie koos uit haar midden tot voorzitter de heer Schönfeld, tot secretaris-penningmeester de heer Meertens. De laatste werd tevens met de dagelijkse leiding van het Bureau voor Naamkunde belast, dat in de localiteiten van de Dialecten- en Volkskunde-commissies in het Trippenhuys is ondergebracht.

Op voorstel der commissie wees het Kon. Nederl. Aardrijkskundig Genootschap de heer Kloeke tevens tot zijn vertegenwoordiger aan. Op een verzoek aan de Fryske Akademy, zich eveneens

in de commissie te doen vertegenwoordigen, was op het eind van het jaar nog geen antwoord ontvangen.

Op voorstel van het voorlopig bestuur van de Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek heeft de Minister van O.K.W. bij schrijven van 21 October 1948 aan de Stichting voor Bodemkartering te Wageningen voor 1948 een subsidie van f 6.000.— verleend ten behoeve van een zuiver wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de naamkunde, met de bedoeling dat dit subsidie aan de commissie ter hand zou worden gesteld. Aangezien deze over geen andere inkomsten beschikt, kon eerst na de toekenning van dit subsidie worden overgegaan tot indienstneming van personeel. Met ingang van 16 November werd de heer F. G. van der Poll, hist. cand., aangesteld als wetenschappelijk assistent (met een gedeeltelijke dagtaak) en de heer J. J. Fekkes als administratief ambtenaar.

De commissie heeft het eigendom verkregen van de eerste toponymische vragenlijst, welke op voorstel van de heer Schönfeld in 1946 door de Dialecten-commissie was uitgezonden, en waarvan op 31 December 1948 791 exemplaren ingevuld waren terugontvangen. Een tweede toponymische lijst, die in hoofdzaak op gras-, wei- en hooilanden betrekking heeft, werd in December aan de medewerkers toegezonden.

Voorzitter en secretaris hadden eind November te Leuven een bespreking met Prof. Dr H. J. van de Wijer, directeur van het Instituut voor Vlaamse plaatsnaamkunde, die gedeeltelijk ook door de heren Kloeke en Weijnen en van Vlaamse zijde door Prof. Dr H. Draye en Dr K. Roelandts werd bijgewoond. Hier werd het — later door de commissie bekrachtigde — besluit genomen, dat het Leuvense Instituut en het Amsterdamse Bureau op de nauwste wijze zullen samenwerken, wat o.a. daarin tot uiting zal komen, dat de Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven van 1950 af voor gemeenschappelijke rekening zullen worden uitgegeven.

Door de toetreding van de heren Bouman en Edelman tot de commissie, die trouwens beiden tot de initiatiefnemers behoorden, is een nauwe samenwerking verzekerd, respectievelijk met het toponymisch bureau van de Universiteit van Leiden en de Stichting voor Bodemkartering te Wageningen. Bovendien heeft de commissie zich tot de redactie van de Nomina Geografica Neerlandica gewend ten einde tot een rationele verdeling van de beschikbare bijdragen over deze periodiek en de bovengenoemde Mededelingen te komen. De commissie overweegt verder de uitgave van een reeks Bijdragen en Mededelingen in de trant van die der Dialectencommissie.

De Directeur-Generaal van het Centraal Bureau voor de Statistiek stond aan de commissie de register-contrôlestroken van de telformulieren der volkstelling van 31 Mei 1947 af. Dit voor anthroponymische onderzoeken waardevolle materiaal blijft althans voorlopig alfabetisch naar gemeenten geordend bewaard en zal te gelegener tijd in overleg met het Instituut voor Vlaamse Toponymie, dat de beschikking over de gegevens van de Belgische volkstelling van 31 December 1947 heeft verkregen, worden bewerkt. Voor de medewerking, in deze verkregen van het Centraal Bureau voor de Statistiek, in het bijzonder van de heren Dr J. Ch. W. Verstege en Drs T. van den Brink, resp. chef en referendaris van de afd. Algemene Tellingen, betuigt de commissie gaarne haar welgemeende dank.

De grondslag voor een bibliotheek kon worden gelegd, doordat de Dialecten-commissie een aantal boeken afstond, deels tegen kostprijs, die meer in de bibliotheek der Commissie voor Naamkunde op hun plaats zijn. De heer De Vooys schonk ons een bijna volledige reeks van de Handelingen der Kon. Commissie voor Toponymie en Dialectologie en enkele andere werken, Mej. Dr H. C. M. Ghijsen haar excerpten van persoonsnamen uit 14e eeuwse Zeeuwse rekeningen, berustend in het archief van het bisdom Utrecht.

De heer Van der Poll is begonnen met het excerpieren der

Gelderse Leenaktenboeken, terwijl hij met de heer Fekkes werkt aan een bibliografie van de Nederlandse Toponymie en Anthroponymie.

Voor het financieel beheer zij verwezen naar het verslag van de Centrale Commissie.

Namens de Commissie voor Naamkunde (Toponymie en Anthroponymie) der Koninklijke Nederlandsche Akademie van Wetenschappen:

M. SCHÖNFELD, *voorzitter*

P. J. MEERTENS, *secretaris-penningmeester*